

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2002-2003

10 december 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problematiek van de kleischietsport in Vlaanderen

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de jaarlijkse aankoop door Vlaanderen van tropische bossen in Zuid-Amerika ter waarde van 1,22 miljoen euro

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de evaluatie van het Vlaams subsidiereglement aan lagere besturen inzake afval(preventie) na bijna 1 jaar werking

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de uitbetaling van voorschotten 2002 aan gemeenten in het kader van de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams Gewest

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de werking van Recupel wat betreft de ophaling van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het luchtkwaliteitsrapport 2001 van de Vlaamse Milieumaatschappij, de vervuiling door fijne stofdeeltjes en het risico op hart- en vaataandoeningen

Vraag om uitleg van de heer Johan Sauwens tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het gebrek aan middelen voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verplichte sanering van 675 percelen te Olen door Umicore

Vraag om uitleg van de heer Frans De Cock tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de heffing op waterverontreiniging in de rusthuissector en de gehandicapteninstellingen

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Dinsdag 10 december 2002

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.02 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Koen Helsen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problematiek van de kleischietsport in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Helsen tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problematiek van de kleischietsport in Vlaanderen.

De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de Vlaamse regering werkt momenteel aan een oplossing voor de inplanting van permanente omlopen voor gemotoriseerde sporten, met bijhorende trainingsfaciliteiten. De nieuwe crossterreinen zullen multifunctioneel worden ingericht en moeten dus gelijktijdig plaats bieden aan andere luidruchtige sporten, zoals schietsport, quad, modelluchtvaart, jetsport, sportvliegen en dergelijke.

Bestaande terreinen die normaal vergund zijn en zich lenen tot multifunctionele invulling genieten de voorkeur op nieuwe terreinen. Op dit ogenblik zijn er vier permanente omlopen voor gemotoriseerde sporten met trainingsfaciliteiten in Vlaanderen, waarvan twee in de provincie Antwerpen, namelijk in Balen en Lille, en twee in de provincie Limburg, namelijk in Maaseik en Lommel. Met de beslissing van de Vlaamse regering wordt dit aanbod mogelijk verdrievoudigd. Bovendien wordt in overgangsmatregelen voorzien voor bestaande, vergunde omlopen die niet binnen de gedefinieerde zoekzones liggen. Aldus kunnen de gedane investeringen worden afgeschreven en doven ze niet van de ene dag op de andere uit. Het is nu aan de

provinciale bestuursniveaus om het aanduiden van deze toekomstige multifunctionele terreinen verder te concretiseren.

De regeling biedt in eerste instantie toekomstperspectief voor de motorcrossers, maar leidt tot onduidelijkheid, grote onzekerheid en zelfs discriminatie bij de beoefenaars van andere 'lawaaierige' sporttakken. De vrees bestaat dat de niet-gemotoriseerde sporten die een plaats krijgen toebedeeld op de toekomstige multifunctionele terreinen, zich tevreden zullen moeten stellen met de restjes, en dat er niet voldoende rekening zal worden gehouden met de ruimtelijke en veiligheidsaspecten van elke sport afzonderlijk.

Met name de FKVL, de Vlaamse kleischuttersfederatie, maakt zich ernstige zorgen. In Vlaanderen alleen al zijn er duizenden liefhebbers van het kleischietsport. Ons land speelt trouwens al enkele decennia een vooraanstaande rol in deze olympische discipline. Op de Olympische Spelen van Seoul in 1988 behaalde onze landgenoot Frans Peeters een bronzen medaille. En in 2000, het jaar waarin ze ook nog de Europese titel behaalde, greep Anne Focan maar net naast een podiumplaats in het Australische Sydney.

De jongste jaren incasseert deze sporttak echter zware klappen. Als gevolg van de nieuwste milieu-regelgeving inzake lawaai en grondvervuiling wordt de ene schietstand na de andere gesloten. Vandaag is er in Oost-Vlaanderen, in West-Vlaanderen en in Vlaams-Brabant geen enkele stand meer open. Ook de standen in Limburg en Antwerpen liggen onder vuur. Enkele van die Antwerpse en Limburgse standen hebben zelfs recent moeten sluiten. Standen op militair domein worden evenmin gespaard.

Zo blijft er in Vlaanderen nog slechts een handvol standen over waar het kleischietsport kan worden beoefend. De liefhebbers van deze sporttak zien zich

Helsen

steeds meer genoodzaakt om uit te wijken naar locaties in Wallonië, Noord-Frankrijk en Nederland. In tegenstelling tot de beoefenaars van gemotoriseerde sporten is er voor kleischutters in geen overgangsmaatregelen voorzien. Eens de stand gesloten, staan de schutters op straat.

Bovendien blijken de geldende Vlaamse-normen voor kleischietstanden al een hele tijd achterhaald. Daarbij wordt in het bijzonder verwezen naar rubriek 5.32.8 die niet voor de kleisport van toepassing is, maar wel voor de motorvoertuigen. Ik wijs er ook op dat bij bepaalde sportactiviteiten waar een groot supporterspubliek opdaagt, waaronder voetbal en veldcross, het geluidsniveau vaak de 40 decibel overschrijdt.

Ook voor de kleisport wordt een strenge reglementering toegepast. Het kleischietsen wordt ingedeeld onder klasse 1. Het wordt dus ingedeeld bij de meest schadelijke sporttakken, terwijl er toch wel een zekere technologische evolutie geweest is. Er wordt nu gebruik gemaakt van de nieuwste technologieën in verband met de geluidsoverlast. Daardoor wordt die geluidsoverlast tot een minimum beperkt. Ook is het zo dat de schadelijke hagel van vroeger nu niet meer wordt gebruikt. Men gebruikt immers geen lood meer, maar wel een soort kunststof. Er wordt gebruik gemaakt van staal en bismut.

Ook de jaarlijkse bodemanalyses die volgens de wetgeving worden opgelegd, zorgen voor onnodig hoge kosten voor de clubs. Zo'n bodemanalyse kost ongeveer 1.750 euro. In de oude Belgische munt komt dat neer op ongeveer 70.000 frank. Dat is dus toch wel een aanzienlijk bedrag.

Tot slot wil ik ook nog meegeven dat kleischietsen een van de veiligste sporten is. Er is slechts een klein risico op ongevallen. Voor kleischietsen geldt dan ook de laagst mogelijke verzekeringspremie die door het Bloso wordt gehanteerd voor de erkende sporten in Vlaanderen.

Mevrouw de minister, welke overgangsmaatregelen ziet u voor de gesloten standen, opdat de beoefenaars van de kleischietsport – net zoals die van de motorsport – hun sport nog kunnen beoefenen, in afwachting van de realisatie van de multifunctionele terreinen voor lawaaierige sporten? Wat zijn uw intenties inzake de Vlaamse-normen? Zult u die aanpassen aan de hedendaagse kleischietsactiviteiten? Op welke termijn denkt u een dergelijke aanpassing te kunnen doorvoeren? Houdt u bij de af-

bakening van het VEN en de GENO ook rekening met de gebieden waar die kleisport wordt beoefend?

De duizenden kleischutters in Vlaanderen maken zich terecht zorgen. We moeten deze sportbeoefening de nodige aandacht schenken. Deze problematiek mag niet verloren gaan in de problematiek die beter bekend is van de gemotoriseerde sporten.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mevrouw de minister, ik meen dat de heer Helsen volledig gelijk heeft. Hoe dan ook mag er mijns inziens van discriminatie tussen motorcrossers en kleiduierschutters zeker geen sprake zijn. Naast de noodzakelijke terreinen voor motorcrossers moeten dus ook de kleiduierschutters hun hobby kunnen blijven uitoefenen. We weten dat er momenteel heel wat beperkingen worden opgelegd, onder meer door de richtlijnen in de VEN-gebieden. Ik hoop dat zeker naast de noodzakelijke eerbiediging van de milieuregels nu en in de toekomst toch ook nog plaats mag zijn voor het sociale leven van vele duizenden mensen, onder andere van motorcrossers, van kleiduierschutters en van vele anderen. Mevrouw de minister, ik hoop dat u dat zeker in overweging zult willen nemen.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, er is de voorbije jaren een toenemende ergernis langs twee kanten met betrekking tot het uitoefenen van sporten die een bepaalde vorm van geluidshinder teweegbrengen. Dat heeft vooral te maken met het feit dat we in een zeer kleine en dichtbevolkte regio wonen.

Aan de ene kant hebben we de beoefenaars van de geluidssporten, die vaak door allerlei klachten hun mogelijkheden in dit kleine Vlaanderen beperkt zien. Aan de andere kant is er een toenemend aantal mensen, dat zich bij ons komt beklagen over allerlei vormen van geluidsoverlast. Het gaat dan over weg- en vliegtuigverkeer, vogelschrikkanonnen, luidruchtige vormen van recreatie, enzovoort.

Dat was overigens ook de vrij duidelijke conclusie van de geluidshinderenquête in 2001, gericht aan 30.000 Vlamingen. Daaruit bleek duidelijk dat de geluidshinder een van de belangrijkste wreevelpunten is bij de Vlamingen. Het is dus niet altijd eenvoudig een evenwicht te vinden tussen aan de ene kant het toelaten van bepaalde vormen van gecon-

Dua

troleerde hinder en aan de andere kant het verkrijgen of behouden van een draagvlak bij de bevolking.

De heer Helsen verwijst zeer terecht naar de moeilijke oefening van de voorbije 2 jaar omtrent de inplanting van terreinen voor gemotoriseerde sporten. Binnen dat proces werd ernaar gestreefd een beoordelingskader uit te werken voor het ontwikkelen van nieuwe terreinen of het laten doorgroeien van bestaande terreinen voor motorcross en andere luidruchtige recreatie.

Het is vanaf het begin mijn vraag – en ook die van mijn collega-ministers – geweest om zo veel mogelijk multifunctionele terreinen te ontwikkelen, die niet enkel voorbestemd zijn voor motorliefhebbers, maar ook voor sporters die bijvoorbeeld sportvliegen, quad en sportschieten beoefenen. De Vlaamse regering heeft dit als belangrijke leidraad opgenomen in haar beslissing over de omlopen voor gemotoriseerde sporten. Ik hoop natuurlijk dat de provincies hun opdracht voor het aanduiden van deze multidisciplinaire terreinen ernstig zullen nemen en de nodige initiatieven zullen nemen.

Dan is er uw vraag over mogelijke overgangsmaatregelen. De milieuregelgeving, in casu titel 1 van het Vlarem, voorziet niet in de mogelijkheid voor de bevoegde minister om bepaalde vergunningsplichtige inrichtingen bij wijze van overgangsmaatregel tijdelijk vrij te stellen van een milieuvergunning. Dat zou trouwens ook heel wat extra onduidelijkheid en rechtsonzekerheid scheppen ten aanzien van de exploitanten en ten aanzien van de omwonenden.

Natuurlijk zijn en blijven er binnen het Vlarem de klassieke procedures voor het behandelen van een milieuvergunningaanvraag, maar ook van een afwijkingaanvraag of het behandelen van een dwangmaatregel. Er zijn dus nog wel wettelijke mogelijkheden, maar officieel zo'n overgangstermijn instellen is zeer moeilijk.

Tevens moet erop worden gewezen dat voor schietstanden die werden gesloten ingevolge hun zonevreemd karakter en planologische onverenigbaarheid, enkel een milieuvergunning kan worden afgeleverd indien eerst de stedenbouwkundige bezwaren zijn weggewerkt. In de praktijk blijkt het vaak daarover te gaan, en dat valt dan onder de bevoegdheid van de minister van Ruimtelijke Ordening. In dat kader moet trouwens ook de realisatie van multifunctionele terreinen worden gezien.

Mijnheer Helsen, u zegt dat de Vlarem-normen onaanpast en achterhaald zijn. U geeft evenwel niet concreet aan om welke specifieke normen het gaat. U verwijst naar de indeling in de klasse 1, naar de geluidslast die tot het minimum wordt beperkt, naar het verbod op het gebruik van loodhagel en naar de jaarlijkse bodemanalyses die onnodig hoge kosten met zich zouden meebrengen.

Ik zal deze punten overlopen, maar ik denk dat de huidige reglementering voldoende soepel is. De indeling in klasse 1 geldt voor alle schietstanden met vuurwapens, omwille van de eraan verbonden risico's en hinder. Deze benadering is zeker niet extra streng voor kleiduifschieten, integendeel. Het kleiduifschieten vindt immers in open lucht plaats en is om die reden alleen al moeilijker beheersbaar op het vlak van externe veiligheid en beheersing van het geluid dan schietstanden in een lokaal. Beide activiteiten zijn dus wel aan dezelfde reglementering onderworpen.

Wat de aangehaalde beperking van de geluidslast betreft, is het duidelijk dat die in de meeste gevallen ontoereikend is om te voldoen aan de geluidsnormen die gelden voor de gebieden waarin de betreffende schietstanden zijn gelegen. Dat heeft dan vooral te maken met de plaats waar die gebieden zich bevinden. Dat geeft u trouwens in uw eerste vraag impliciet toe, aangezien u vraagt naar overgangsmaatregelen in afwachting van de realisatie van gebieden voor de zogenaamde 'lawaaiërige' sporten. Die benaming wijst er toch duidelijk op dat hieraan wel lawaai is verbonden. Voor geluid gelden overigens de algemene bepalingen van hoofdstuk 4.5 van titel II van het Vlarem voor beheersing van geluidshinder, wat betekent dat de normen zeker niet strenger zijn dan voor andere inrichtingen. Dat is dus een algemene regel.

Het vervangen van loodhagel door staal- of kunststofhagel heeft inderdaad een positieve invloed op de bodem. In die optiek werd trouwens de categorie A aangeduid in de lijst van inrichtingen en activiteiten die bodemverontreiniging kunnen veroorzaken, bij de rubriek die handelt over schietstanden voor vuurwapens, in bijlage 1 bij het Vlarem, het uitvoeringsbesluit van het bodemsaneringsdecreet. Dit betekent dat dergelijke inrichtingen in het kader van de bodemsanering enkel een oriënterend bodemonderzoek moeten uitvoeren bij overdracht, sluiting of stopzetting en verder om de 20 jaar. In die zin werd er wel al rekening mee gehouden dat de situatie erg is veranderd door die omschakeling op het vlak van hagel.

Dua

Bij de afbakening van het VEN en de GENO hebben we geen rekening gehouden met de gebieden waar deze sport wordt beoefend. Het zou me verbazen als een dergelijke situatie zich voordoet, maar als het zo is dat een dergelijke schietstand in een gebied ligt dat echt in aanmerking komt om te worden aangeduid als VEN-gebied, dan is het eenvoudiger om een nieuwe locatie te zoeken dan op een andere plek een natuurgebied te creëren. De bepalingen van het VEN zijn wat dat betreft duidelijk. Ik denk dat het niet aangewezen is om echt laagwaardige sporten te laten plaatsvinden in een gebied dat als hoofdbestemming natuur heeft. Misschien weet u of er dergelijke gevallen bestaan, mij zijn er in elk geval geen bekend.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat we een en ander moeten nuanceren. Ik denk dat er heel wat verschillen bestaan tussen die sporten. Het probleem is eigenlijk dat we bij motorcrosssport wel degelijk kunnen spreken van geluidsoverlast, terwijl dat bij het kleiduifschieten veel beperkter is. Mijn vraag was dus of u voor het kleiduifschieten niet kunt streven naar soepelere overgangsmaatregelen. Op die manier zouden een aantal standen nog een aantal jaren kunnen blijven bestaan, tot er een site is waar die sporten allemaal samen kunnen plaatsvinden.

Ik denk dat er een groot verschil bestaat tussen schietstanden met vuurwapens en het kleiduifschieten in openlucht, zowel wat veiligheid als geluidsoverlast betreft. De vraag was of we niet kunnen zoeken naar bijkomende maatregelen om op dat vlak de sector tegemoet te komen.

Wat de VEN-gebieden betreft, kan ik niet direct zeggen in welke gebieden zich een probleem voordoet. Als ik weet heb van zo'n probleem, zal ik u dat in ieder geval laten weten.

De discussie over de Vlarem-normen en het Vlarebo is natuurlijk heel technisch. We hebben nu echter weer een aantal zaken aangereikt, zodat u nog eens kunt bekijken wat de mogelijkheden zijn.

Minister Vera Dua : Sowieso behandelen we dossier per dossier. Elke vraag tot verlenging of schorsing wordt zeer genuanceerd bekeken. We zullen nooit a priori zeggen dat alles onmiddellijk weg moet. Ik kan u dus de garantie geven dat wij niet zomaar alles sluiten vooraleer er alternatieven zijn.

Ik dring er bij de provincies op aan om werk te maken van de opdracht die ze hebben gekregen om echt geschikte terreinen te zoeken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de jaarlijkse aankoop door Vlaanderen van tropische bossen in Zuid-Amerika ter waarde van 1,22 miljoen euro

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bogaert tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de jaarlijkse aankoop door Vlaanderen van tropische bossen in Zuid-Amerika ter waarde van 1,22 miljoen euro.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mevrouw de minister, in de pers heb ik gelezen dat Vlaanderen vanaf 2003 voor bijna 1,22 miljoen euro tropische bossen in Zuid-Amerika zou aankopen. Het zou hier om een belangrijk symbooldossier kunnen gaan. Zou, want symbooldossiers zijn pas belangrijk als daar ook outputs aan gekoppeld worden. Het is precies daarover dat mijn vraag handelt.

Mevrouw de minister, u noemt de Vlaamse inbreng een kleine bijdrage om de tropische wouden van de ondergang te redden. U stelt dat jaarlijks 11 miljoen hectare tropisch bos wordt vernietigd en het regenwoud aan dit tempo binnen 50 jaar volledig verdwenen zal zijn. Het geld gaat naar bossen in Suriname, Bolivia, Ecuador, Peru en vooral Brazilië. Dit geld dient om het tropisch woud definitief te beschermen of om het beter te beheren. Om de zes maanden verwacht u een rapport uit Zuid-Amerika over de resultaten van de investering. Dat het hier wel over een goede, doch vrij ondoordachte bedoeling gaat, blijkt uit het feit dat u niet precies weet hoeveel woud voor 1,22 miljoen euro kan worden aangekocht of gevrijwaard.

De Vlaamse regering moet evenwel uiterst voorzichtig te werk gaan omdat Zuid-Amerika nu eenmaal West-Europa niet is. Vanuit het buitenland regenwoud aankopen is een uiterst moeilijke en precieze aangelegenheid : dubbele tot tiendubbele eigenaarsattesten voor dezelfde percelen, eigenaardige notariële gewoonten, uiterst sterke inlandse

Bogaert

houtlobby's, een wirwar van alle soorten wetgevingen en reglementen, enzovoort.

Ook in het verleden hebben Vlaamse houtvesters tevergeefs geprobeerd tropische bossen aan te kopen. Ze waren steeds verplicht met inlandse bos-eigenaars – vooral in Brazilië – in zee te gaan, wilden ze aan bosbeheer met houtkap doen. Het ideaal is aan ecologisch verantwoord bosbeheer – houtkap gekoppeld aan herbebossing – te doen, waarbij ik verwijs naar het zogenaamde FSC-certificaat. Zo kreeg een Vlaams bedrijf in 2001 een FSC-goedkeuring voor 8.250 hectare tropisch regenwoud in Brazilië. Op zichzelf een druppel op een hete plaat, maar wel het eerste door het WWF gesteunde certificaat in de belangrijke deelstaat Mato Grosso.

Het aankopen van tropische bossen is echter zeer ingewikkeld en verdient de nodige aandacht, omdat het hier wel degelijk om een investering met gemeenschapsgelden gaat. Onderzoek heeft me geleerd dat het regenwoud ver van huis is en dat door een verkeerde aanpak, de Vlaamse gelden nooit op de juiste plaats terecht zullen komen. Vlaanderen beschikt momenteel reeds over erkende experts die meewerken in het kader van de werking van het WWF.

Mevrouw de minister, wat is financieel uw eigenlijke bedoeling : aankoop, beheer, betoelaging, samenwerkingsakkoorden ?

Wat is uw ecologische doelstelling : bossen intact laten, bossen certificeren, bossen ontginnen op een ecologisch verantwoorde manier ?

Van wie wilt u bossen aankopen : van de overheid, van de banken, van de grootgrondbezitters, van de reservaten ?

In welke streken van het regenwoud wil u primordiaal tussenbeide komen ? In Brazilië, het land met de meest precaire toestand ? Zo ja, in welke deelstaat of deelstaten ? Wie zal de jaarlijkse projecten ter plaatse opvolgen, controleren en rapporteren ?

Kunt u een beroep doen op mensen met de nodige ervaring om dergelijke dossiers – die meestal een perfecte kennis van het Spaans of het Portugees vergen – te concretiseren, waarbij ik ook denk aan mensen met een goede kennis van de diverse plaatselijke wetgevingen ?

Wie zal ter plaatse worden aangesteld om de aangekochte of beheerde bossen te beschermen tegen roofkap, de grootste bedreiging voor het regenwoud ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, ik ben bijzonder verheugd over de vraag van de heer Bogaert. Ook ik heb immers het betreffende artikel gelezen en vraag me nog steeds af waar de journalist die informatie heeft gehaald.

De heer Bogaert verwijst ongetwijfeld naar het pas opgezette Impulsprogramma Tropisch Bos. Dit is een nieuw initiatief dat evenwel niet bedoeld is om bossen aan te kopen door de Vlaamse overheid. Dit is een programma waarmee kleinschalige en middelgrote projecten voor de bescherming van het tropisch bos, vanuit de NGO's, onderzoeksinstellingen en organisaties uit de tropische landen zelf financieel ondersteund kunnen worden, zonder hierbij echter voorstellen van NGO's en onderzoeksinstellingen uit Vlaanderen uit te sluiten. Het gaat dus in essentie om een subsidieprogramma. Het is gebaseerd op de idee van de Nederlandse 'small grant funds' waarbij relatief kleinschalige projecten die door lokale actoren gedragen worden, een vrij grote impact kunnen hebben. Het voordeel van dergelijke projecten is dat – onder meer omwille van de relatief beperkte budgetten – opvolging en controle relatief beperkt kunnen worden gehouden.

Het programma zal inhoudelijk werken rond drie grote beleidslijnen : bosreservaten, herbebossing en herstel van gedegradeerde gebieden en tot slot duurzame houtwinning en certificering.

Ik wil het eerst even hebben over de bosreservaten. Binnen internationale processen krijgen thema's zoals 'protected forest areas', primaire bosreservaten, de biodiversiteitsconventie en het actieplan van het United Nations Forum on Forests belangrijke aandacht. Het bevorderen van het behoud en de duurzame ontwikkeling van deze bossen met hoge waarde voor biodiversiteit en grote betekenis voor lokale bevolkingsgroepen zijn algemene internationale prioriteiten waaraan ook Vlaanderen kan meehelpen. Dit kan gebeuren via steun aan biodiversiteitsonderzoek, steun voor controle en verbetering van efficiënter beheer van nationale parken en beschermde bossen, de uitbouw van duurzaam ecotoerisme, het bevorderen van rechtstreeks economisch nut voor lokale bevolking, enzovoort. Ik verwijs in dit verband naar een project in Brazilië voor de valorisatie van kas-

Dua

tanjenoten uit het regenwoud met de bedoeling te vermijden dat dit regenwoud omwille van het hout gekapt wordt.

Ten tweede wil ik het hebben over herbebossing en herstel van gedegradeerde gebieden. Immers, in Vlaanderen is bosuitbreiding beperkt mogelijk. Bovendien wordt in het kader van de Klimaatconventie steeds meer aandacht besteed aan herbebossing – en brandbestrijding – in tropische bossen. Deze projecten kunnen tevens ingeschakeld worden in de zogenaamde flexibele mechanismen van het Kyoto-protocol in uitvoering van het VN-Klimaatverdrag. Via dit Impulsprogramma kan in Vlaanderen expertise worden opgebouwd op dit vlak, in functie van de internationale ontwikkelingen. Dit toont aan dat deze beleidsbeslissing wel degelijk een effect kan hebben op het milieubeleid in Vlaanderen.

De derde beleidslijn betreft duurzame houtwinning en certificering. Omwille van het belang van de houtverwerkende nijverheid in ons land en haar afhankelijkheid van houtimport moet een inspanning geleverd worden om, vooral in de tropen, privé- en overheidsinitiatieven voor duurzaam bosbeheer te ondersteunen. Om elk misverstand uit de weg te ruimen, wil ik beklemtonen dat er met de middelen van dit programma geen bossen worden aangekocht door de Vlaamse overheid.

Het opstarten van het programma werd begeleid door een stuurgroep waarin verschillende betrokken partijen vertegenwoordigd zijn : de administratie Leefmilieu, de administratie Buitenlands Beleid, het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, het Instituut voor Natuurbehoud, de leefmilieu-NGO's, de universiteiten, de federatie van houtimport en onafhankelijke experts. Deze omvangrijke groep adviseerde om inzake geografische concentratie prioriteit te geven aan Latijns-Amerika. De Vlaamse regering volgde dit advies en wees concentratie op het Amazonegebied aan, waarbij Bolivia, Peru, Ecuador, Brazilië, Suriname als interessantste landen werden aangeduid. Dit rijtje werd aangevuld met Chili omdat Vlaanderen met dit land een bilateraal samenwerkingsakkoord heeft. Binnen deze landen worden geen geografische prioriteiten gesteld, dus ook niet in Brazilië.

Bij het uittekenen van dit programma werd veel aandacht besteed aan het beheer ervan. Dit is inderdaad belangrijk omdat we ook willen dat de

middelen goed worden besteed. Hiervoor zal de milieu-administratie worden bijgestaan door een operationele cel. De opdracht voor deze cel zal worden uitbesteed via raadpleging van de markt volgens de geldende wetgeving op overheidsopdrachten. In de opdrachtbeschrijving zal worden opgenomen dat de geïnteresseerde organisatie na toewijzing van de opdracht zelf geen projecten mag voorstellen of optreden als partner bij uitvoering van een project dat zal worden voorgesteld voor ondersteuning vanuit het Impulsprogramma. Het zal een van de taken zijn van deze operationele cel om de geselecteerde projecten op te volgen, de rapporteringen op te vragen en desnoods ter plaatse controles te gaan voeren.

Bij het uitbesteden van deze opdracht zullen uiteraard relevante ervaringen in de bosbouw in deze landen en een vlotte communicatie in de nodige talen gelden als een van de gunningscriteria. De voorbereiding wordt begeleid door consultants met ervaring op het vlak van tropische bosbouw.

Vermits er geen bossen zullen worden aangekocht, moet uiteraard ook niet in personeel vanuit Vlaanderen worden voorzien voor de bewaking van 'onze' bossen. Wel sluit ik niet uit dat lokale projecten die gericht zijn op de bewaking van grenzen van reservaten in het woud, ondersteuning zouden kunnen vinden via dit fonds.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid en onderbouwd antwoord waaruit ik vooral onthoud dat u het persbericht weerlegt als zou Vlaanderen zelf ter plaatse bossen gaan aankopen. Ik ben ook verheugd over uw verwijzing naar de inschakeling van deze projecten in de zogenaamde flexibele mechanismen van het Kyoto-protocol in uitvoering van het VN-Klimaatverdrag.

Ik vind het ook goed dat we vanuit Vlaanderen aandacht hebben voor een groene long. We moeten daarin investeren. Op termijn zullen ook wij daarvan de vruchten plukken. Ik kan dat dus alleen maar beamen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de evaluatie van het Vlaams subsidiereglement aan lagere besturen inzake afval(preventie) na bijna 1 jaar werking

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de evaluatie van het Vlaams subsidiereglement aan lagere besturen inzake afval(preventie) na bijna 1 jaar werking.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, na ongeveer 1 jaar werking lijkt het nuttig en noodzakelijk om het nieuwe Vlaamse subsidiereglement inzake afval en afvalpreventie te evalueren. Zeker nu het nieuwe huishoudelijkeafvalstoffenplan 2003-2007 eraan komt, is het belangrijk te weten in hoeverre het desbetreffende subsidiereglement zijn initiële doelstellingen bereikt en versterkend kan werken ten overstaan van het nieuwe afvalstoffenplan. Lopen de procedures vlot of te langzaam? Gebeuren er nieuwe initiatieven en investeringen in gemeenten en intercommunales? Hoe werd de ondersteuning geëvalueerd? In welke mate is het reglement bekend?

In de praktijk moet men vaststellen dat er toch heel wat drempels zijn om ten volle gebruik te maken van de mogelijkheden. Ik denk dan vooral aan de kleine gemeente waar ik woon en aan de intercommunale van onze streek. Zo kan men bijvoorbeeld enkel subsidies krijgen voor de aanschaf van drinkwaterfonteinjes als er minimaal tien exemplaren besteld worden. In de praktijk is het – zeker voor kleinere gemeenten en intercommunales – niet eenvoudig om dergelijke aantallen over de gemeenten heen te bundelen aangezien geen enkele gemeente alleen die aantallen kan halen.

Mevrouw de minister, is het nieuwe subsidiebesluit al geëvalueerd? Welke besluiten en eventuele aanpassingen kunnen er gebeuren? Kan de communicatie inzake het subsidiebesluit nog opgevoerd worden?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, als eerste evaluatie kunnen we in ieder geval zeggen dat de betrokken besturen tot op heden zeer gunstig gereageerd hebben op de subsidiemogelijkheden van dit besluit. Het is een groot succes.

Een groot aantal aanvragen werd ondertussen reeds goedgekeurd, in die mate zelfs dat alle voor het jaar 2002 vooropgestelde budgetten effectief werden aangewend. Voor de preventie van afvalstoffen betekent dit dat er 610.615 euro werd gebruikt van de 620.000 euro die beschikbaar was. Voor installaties is er een bedrag van 5.943.603 euro besteed op een totaal voorzien budget van 5.978.000 euro. Het geld is dus eigenlijk opgebruikt.

Dit resultaat is des te meer uitzonderlijk omdat de omzendbrief met de aankondiging van de subsidiëringsmaatregel pas aan de besturen kon worden verstuurd op 3 mei 2002. In de praktijk betekende dit dat pas vanaf juni de eerste dossiers aan mij ter goedkeuring werden voorgelegd. Zoals gezegd, is het geld zo goed als volledig opgebruikt. In die zin denk ik dat dit echt beantwoordt aan een aantal vragen die leven bij de gemeenten en dat daardoor heel die preventiegedachte veel meer ingang kan vinden.

Zijn er eventuele aanpassingen nodig? We kunnen nu al zeggen dat er een aantal bijstellingen zullen gebeuren. U haalt specifiek het voorbeeld aan van het minimumaantal voor drinkwaterfonteinjes. Dat is men van plan te behouden om een aantal redenen. Door die groepering wordt de prijs namelijk interessanter. Het vermindert ook de administratieve rompslomp. Het zorgt er voorts ook voor dat de OVAM alle aanvragen tijdig kan behandelen. Als elke gemeente een aanvraag voor één drinkwaterfonteinje zou indienen, zitten we in de problemen.

Op het niveau van een intercommunale is het wel zo dat men een aantal gemeenten kan groeperen. Men kan bijvoorbeeld voor tien gemeenten een aanvraag doen. Dit kan een oplossing bieden voor gemeenten die er geen tien nodig hebben. Ik vind dit een terechte problematiek, maar ik denk dat we het op die manier moeten aanpakken.

Het is ook de bedoeling om een paar subsidieplafonds toe te voegen, te wijzigen of op te splitsen, zodat deze bedragen beter in overeenstemming zijn met de marktprijzen. Ook is het de bedoeling om een aantal toewijzingsprocedures vlotter te laten verlopen.

Daarnaast zal omwille van louter juridische redenen het subsidiebesluit opnieuw gepubliceerd worden. Omdat we nu een juridische basis hebben via het programmadecreet, zullen we het besluit nog eens apart laten publiceren.

Dua

In het oorspronkelijke subsidiebesluit stond enkel dat er een toelage kwam aan gemeenten en intercommunales, en niet aan provincies. Nu wordt dat gewijzigd, zodat ook provincies in aanmerking kunnen komen voor subsidies. Die provincie kan dan ook een coördinerende rol spelen. Het is in ieder geval ook de bedoeling om de provincies op die manier beter bij het afvalbeleid te betrekken.

Kan de communicatie inzake het subsidiebesluit nog opgevoerd worden? De procedures lopen momenteel zeer vlot, gelet ook op het feit dat het budget volledig opgebruikt is. Op het eerste gezicht voelen we dus niet onmiddellijk behoefte om daar veel reclame voor te maken. Het geld raakt immers vlot op. Dat neemt echter niet weg dat we nog allerlei inspanningen kunnen leveren om de gemeenten te wijzen op mogelijkheden of op vernieuwingen. Het is zeker de bedoeling om de procedure nog vlotter te laten verlopen. Hiertoe is inderdaad een vlotte communicatie met de gemeenten van belang.

In dat kader zullen we nog de volgende initiatieven nemen. We zullen een aantal verduidelijkingen mee opnemen in de algemene richtlijn die we via een ministeriële rondzendbrief naar aanleiding van de aanpassing van het besluit aan alle besturen zullen overmaken. De besturen zullen dus nog eens extra informatie krijgen. Verder is het mijn bedoeling om voor een aantal subsidieerbare voorzieningen een specifiek informatiepakket samen te stellen. Zo is er bijvoorbeeld een pakket in voorbereiding voor de betoelaging van de aankoop van compostvaten. Een dergelijk pakket bestaat onder andere uit een modelbestek dat de besturen, indien ze dit wensen, kunnen gebruiken bij het indienen van hun ontwerpdocument. Voor die besturen die zelf een lastenboek willen opstellen, is er een uitgebreide lijst bijgevoegd met adviezen, zowel voor het opmaken van het lastenboek als voor de volledige procedure van de aanvraag, zoals de opmaak van een gunningsdossier en een betalingsaanvraag. Aangezien er in de loop van de subsidiëringsmaatregel wijzigingen kunnen zijn, zowel aan de lastenboeken als aan de adviezen, zullen de documenten ook allemaal beschikbaar worden gesteld via internet, zodat alle gemeenten steeds de meest recente teksten krijgen.

Het moet vooral de bedoeling zijn om de communicatie met de gemeenten in verband met de dossierafhandeling te verbeteren. Op die manier denk ik dat het voor de gemeenten veel vlotter zal verlo-

pen, zodat we ook de behandelingstermijn serieus kunnen inkorten.

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Met mijn vraag had ik echter vooral de volgende bekommernis. Het zijn vooral de gemeenten die snel zijn, die daar heel enthousiast over zijn. Andere gemeenten twifelen, waardoor de ene eigenlijk een beetje de dupe is van de andere. Ik hoor u natuurlijk graag zeggen dat het is uitgebreid naar de provincies. Als ze dat weten, zal men de handelingen waarschijnlijk ook sneller op elkaar afstemmen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de uitbetaling van voorschotten 2002 aan gemeenten in het kader van de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams Gewest

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de uitbetaling van voorschotten 2002 aan gemeenten in het kader van de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams Gewest.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, alle gemeenten die de bovenvermelde samenwerkingsovereenkomst ondertekenden, hebben de afgelopen weken heel wat om handen gehad om een pak bijkomende vragen te beantwoorden en verduidelijkingen en – soms pietluttige – informatie te geven. Dit leidde tot – op een zeldzame uitzondering na – heel wat negatieve commentaren en demotivatie omwille van deze papieren controle.

Daarbovenop komt nu de vaststelling – onder meer door de VVSG – dat de eerste voorschotten voor 2002 pas in 2003 zullen worden uitbetaald. Nochtans zou het voorschot 2002 voor instrumentarium, vaste stoffen, hinder, energie, doelgroepen en de duurzaamheidsambtenaar niveau 2 worden uitgekeerd 'bij indiening en ontvankelijkheid van het milieujaarprogramma'. Deze subsidies worden

Gardeyn-Debever

namelijk berekend volgens inwonersaantal en oppervlakte, en zijn niet verbonden met de kosten van de concrete acties.

Kennelijk interpreteert het Vlaams Gewest 'ontvankelijkheid' als 'volledig verklaard' en 'volledig verklaard' als 'volledig goedgekeurd', waardoor het voorschot voor 2002 pas in 2003 zal worden uitbetaald. Zo hebben de gemeenten en de VVSG het nooit geïnterpreteerd. De ontvankelijkheidsbeoordeling is toch in de maand juli gebeurd en alle gemeenten die een gedetailleerde beoordeling van hun milieujaarprogramma hebben gekregen, mogen er toch van uitgaan dat hun milieujaarprogramma 'ontvankelijk is bevonden' ?

Waarom maakt de contracttekst overigens een verschil tussen enerzijds het bovenvermeld voorschot dat uit te betalen is 'bij indiening en ontvankelijkheid' en anderzijds het 'bij indiening en positieve evaluatie' uitbetalen van de voorschotten 2002 voor water, natuur, mobiliteit, MINA-werkers en duurzaamheidsambtenaar niveau 1, en dan de voorschotten 2003-2004 ? Het contract wordt er alvast niet eenduidig en eenvoudig door.

Mevrouw de minister, kunt u zich herkennen in de hierboven geschetste problematiek ? Hoe staat u tegenover de interpretatie van het Vlaams Gewest ? Wanneer wordt het voorschot 2002 nu effectief uitbetaald ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, we hebben al dikwijls gesproken over de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Ik heb samen met u geconstateerd dat in een hele reeks gemeenten de wenkbrauwen werden gefronst bij de eerste evaluatieronde van de samenwerkingsovereenkomst. Sommigen vreesden dat hun zware werk van de voorbije maanden inzake de opmaak van een aangepast milieujaarprogramma 2002 de papiermand in zou gaan, wat helemaal niet de bedoeling was.

Intussen hebben we heel wat gemeenten en milieu-ambtenaren kunnen geruststellen. Deze eerste evaluatie was inderdaad omvangrijk, maar buiten het ontbreken van fundamentele onderdelen – in dat geval is er uiteraard effectief een probleem – was deze eerste evaluatieronde vooral een vraag naar bijkomende informatie. Deze vragen om bijkomende informatie zullen op zich geen basis vormen voor een negatieve evaluatie, maar zijn vaak be-

doeld als aandachtspunt voor het komende milieujaarprogramma 2003.

De conclusie is in elk geval als volgt. Vóór 2002 waren er binnen onze milieuadministratie onvoldoende mensen ter beschikking om het lokaal milieubeleid op te volgen, en was er het terechte verwijt dat er ongelooflijk veel papier in de lade van de ambtenaren terecht kwam zonder dat het werd gelezen. Met de installatie van een vast aanspreekpunt voor gemeenten is daar verandering in gekomen. Een dynamische groep van tien mensen volgt de samenwerkingsovereenkomst op en staat de gemeenten bij. Soms wordt misschien iets te veel met een vergrootglas gekeken, maar ik ben ervan overtuigd dat we na een overgangperiode de gulden middenweg zullen vinden.

Inzake de wijze van uitbetaling verwijs ik naar het desbetreffende artikel van de contracttekst. Een dossier kan pas ontvankelijk worden verklaard indien alle elementen die nodig zijn om het dossier ten gronde te kunnen evalueren, aanwezig zijn. Na een grondige analyse van de ingediende dossiers bleek dat geen enkel dossier voldeed aan alle elementen. Soms ging het om kleine zaken, soms om grotere zaken. Aan de gemeenten werd dan ook gevraagd bijkomende informatie in te dienen, zodat de Vlaamse administratie de dossiers grondig kon evalueren.

Op basis van de ondertussen ingediende bijkomende informatie kunnen de dossiers ontvankelijk worden verklaard om vervolgens te worden geëvalueerd. Na goedkeuring van het dossier wordt het voorschot uitbetaald. Die uitbetaling zal in het voorjaar 2003 gebeuren.

Door het houden van twee evaluatierondes klopt het inderdaad dat er geen onderscheid is in de timing van uitbetaling tussen het voorschot op de subsidie voor de algemene delen en het voorschot op de subsidie voor de acties – dus tussen de ontvankelijkheid van het milieujaarprogramma en de positieve evaluatie. Het voordeel van deze werkwijze is dat voorkomen wordt dat subsidies die werden uitbetaald, louter na ontvangst van het dossier, na een ongunstige evaluatie moeten worden teruggevorderd. Dat is natuurlijk een mes dat aan twee kanten snijdt.

De werkwijze die we hanteren, biedt de gemeenten ook een veel duidelijker tijdspectief. Nu is – in tegenstelling tot de twee vorige generaties van milieuconvenants – contractueel bepaald binnen welke termijn er uitbetaling gebeurt, met een voldoende flankerende uitleg waarvoor de gemeenten

Dua

deze centen ontvangen. Dat is na onderhandelingen met de VVSG daarin opgenomen. De bedoeling is om situaties te vermijden waar ik nu nog mee geconfronteerd word, namelijk dat ik vandaag nog geld moet uitkeren van gemeentelijke engagementen die ooit nog door mijn voorganger werden aangegaan. Ik denk dat dit ook voor de gemeenten niet zo'n goede situatie is.

Kort samengevat, komt het dus op het volgende neer. Het is allemaal wat later, maar aan de andere kant is er een zeer strakke timing van uitbetaling en zullen de kredieten zeker op tijd bij de gemeenten terechtkomen.

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoop dat alles inderdaad vlot verloopt in de toekomst.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de werking van Recupel wat betreft de ophaling van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de werking van Recupel wat betreft de ophaling van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, na een aanvankelijk moeilijke start lijkt er stilaan structuur en evenwicht te groeien in de werking van Recupel inzake de ophaling van AEEA, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur.

Nochtans zijn er nog een aantal knelpunten die dringend moeten worden opgelost om die werking nog te optimaliseren en verder te coördineren. Zo is er heel veel onduidelijkheid over de juiste plaats, situering en modaliteiten van de kringwinkels ten aanzien van de ophaling en verwerking van

AEEA. Het is onduidelijk of de kringwinkels zich vrij en kosteloos op de containerparken kunnen begeven en enkel de voor hen 'interessante' en 'herbruikbare' stukken kunnen meenemen. Welke beleidslijn wordt daar gehanteerd ?

Daarnaast is er kennelijk ook nog discussie over de afbakening, spreiding en grootte van de regionale overslagstations voor de ophaling van AEEA. In terafval heeft daarover een duidelijk standpunt ingenomen, waarmee kennelijk niet veel rekening werd gehouden bij het opstellen van de laatste ontwerpvisie van het lastenboek ter zake.

Mevrouw de minister, wat is uw standpunt over de positie, de taak en de opdracht van de kringwinkels wat de ophaling van AEEA betreft ? Wat is uw standpunt over de oprichting van de regionale overslagstations ? Hoe ziet u de concrete regelingen, uitbating en vergoedingenregeling wanneer een intercommunale beslist geen regionaal overslagstation op te starten ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, zowel voor de situatie van de kringloopcentra als voor deze van de gemeenten ten aanzien van de regionale overslagstations, treedt het Vlaams Gewest steeds op gelijkaardige manier op. De beleidslijnen zijn uitgezet in de milieubeleidsovereenkomst, en de in de MBO aangewezen partijen moeten onderling een akkoord proberen te bereiken over de wijze waarop zij dit akkoord invullen. De houding van het gewest was steeds om dit zo veel mogelijk vanaf de zijlijn te volgen. Op het moment dat we merken dat er finaal geen overeenkomst wordt gevonden, treden wij op als bemiddelaar.

Ten aanzien van de kringloopcentra heeft het gewest het al meerdere malen opgenomen voor de selectie op hergebruik vóór de apparaten naar een verwerker gaan. Dit staat zo in de MBO. Aangezien de lastenboeken zullen worden afgesloten op het niveau van een uitbater van een ROS, een regionaal overslagstation, en aangezien deze uitbater een contract zal aangaan met het lokale kringloopcentrum, moet de relatie met de kringloopcentra op het niveau van het lastenboek dus al opgehelderd zijn.

Mede door onze vraag is de Koepel van Kringloopcentra betrokken bij de besprekingen van het lastenboek alsook bij de proefprojecten die in functie daarvan lopen. Het concept van de inzameling op de containerparken houdt rekening met selectie van de zogenaamde interessante herbruikbare

Dua

stukken. Een eerste selectie gebeurt door de burger. Binnen de door de burger als herbruikbaar aangewezen stukken kan het kringloopcentrum dan nog verder selecteren. Wanneer het huidige concept effectief draait, zullen de kringloopcentra volgens mij kunnen selecteren uit een voldoende ruim aanbod van toestellen. Op die manier kunnen de echt bruikbare zaken er nog worden uitgehaald.

Wat de relatie tussen Recupel en Interafval betreft, bepaalt de MBO dat Recupel zal inzamelen bij de gemeenten en bij de detailhandel. Recupel heeft ons bevestigd dat begin 2003 heel Vlaanderen gedekt zal zijn. De MBO voorziet in de mogelijkheid om de inzameling logistiek te optimaliseren via regionale overslagstations. Als minister wil ik me niet mengen in de discussie over de afbakening, spreiding en grootte van deze regionale overslagstations. Dat is iets wat de partners onder elkaar moeten uitmaken. Zowel Recupel als Interafval hebben mij bevestigd dat er nog steeds vooruitgang wordt geboekt in de onderhandelingen en dat binnen afzienbare tijd een akkoord zal worden gevonden. Als er geen overeenkomst wordt gesloten over die regionale overslagstations, dan vallen we terug op de MBO, die bepaalt dat Recupel gratis voorziet in recipiënten en in ophaling bij de gemeenten. In die zin heeft iedereen er baat bij dat men werkt met die regionale overslagstations.

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het luchtkwaliteitsrapport 2001 van de Vlaamse Milieumaatschappij, de vervuiling door fijne stofdeeltjes en het risico op hart- en vaataandoeningen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het luchtkwaliteitsrapport 2001 van de Vlaamse Milieumaatschappij, de vervuiling door fijne stofdeeltjes en het risico op hart- en vaataandoeningen.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we hebben het in het verleden reeds herhaaldelijk gehad over het verband tussen luchtvervuiling enerzijds en astma en aandoeningen aan de luchtwegen anderzijds. Wat relatief nieuw is, is het wetenschappelijke bewijs van het verband tussen de vervuiling door fijne stofdeeltjes en hart- en vaataandoeningen.

Uit recent wetenschappelijk onderzoek blijkt dat pieken van luchtvervuiling het aantal fatale hart- en bloedvaataandoeningen op korte termijn doen toenemen. Vooral het ultrafijne zwevende stof afkomstig van energieproductie en van verkeer, en dan vooral van dieselmotoren, speelt een nefaste rol. In tegenstelling tot zwaardere deeltjes, die blijven steken in de hogere luchtwegen, dringen de kleinere stofdeeltjes, dus de deeltjes kleiner dan 2,5 micron, makkelijk door tot in de longblaasjes. Bovendien blijkt nu ook dat ze bijna onmiddellijk in het bloed worden opgenomen.

De directe aanleiding voor deze vraag was een artikel dat verscheen in de Gezondheidsbrief van de universitaire ziekenhuizen van de KU Leuven, waarin wordt aangetoond dat die kleine stofdeeltjes binnen de minuut in het bloed doordringen. Vroeger was men er niet zeker van of die kleine stofdeeltjes tot in het bloed zouden doordringen, of ging men er toch van uit dat dat geruime tijd in beslag zou nemen. Nu blijkt dus dat die deeltjes binnen de minuut terug te vinden zijn in het bloed, met alle gevolgen van dien. De conclusie van de onderzoekers is dan ook heel duidelijk : de overheid moet bij luchtvervuiling dringend niet alleen de mensen met ernstige ademhalingsproblemen waarschuwen, maar zeker ook al wie lijdt aan ernstige hart- en vaataandoeningen. Zij vormen immers zo mogelijk een nog grotere risicogroep.

De cijfers die de onderzoekers aanhalen liegen er niet om : voor elke toename op korte termijn van de kleine stofdeeltjes PM 10 met 10 microgram per kubieke meter, zou het aantal overlijdens stijgen met 1 procent, het aantal fatale aandoeningen van hart- en bloedvaten met 1,5 procent, het aantal ziekenhuisopnames met 2,5 procent en het aantal fatale luchtwegenaandoeningen met 3,5 procent. Het is belangrijk te vermelden dat het gaat om een stijging op korte termijn, want we denken altijd dat we kunnen werken met jaargemiddelden.

Er bestaat al lang eensgezindheid over de negatieve effecten op de gezondheid van luchtvervuiling, bijvoorbeeld langdurige en regelmatige blootstel-

Malcorps

ling aan fijne stofdeeltjes. Het gaat met name om een fors hoger risico op voortijdige sterfte aan longkanker, astma, longontsteking, emfyseem, chronische bronchitis, hartaanvallen en beroertes.

De Wereldgezondheidsorganisatie schat het jaarlijks aantal doden door luchtvervuiling wereldwijd op 3 miljoen mensen, dat is drie keer meer dan het gemiddeld aantal verkeersslachtoffers dat jaarlijks wereldwijd valt. Voor Europa schat de Wereldgezondheidsorganisatie het aantal doden door fijne stofdeeltjes per jaar officieel op 100.000. Dat kan men lezen in het World Health Report 2002, dat ook verscheen in The Lancet.

De Vlaamse Milieumaatschappij schatte op basis van een vroeger Europees onderzoek in Frankrijk, Oostenrijk en Zwitserland, ook verschenen in The Lancet in 2000, het jaarlijks aantal doden door luchtvervuiling in ons land op een goede 6.000. Daarvan zouden 3.000 doden te wijten zijn aan luchtvervuiling door het verkeer, terwijl er in België gemiddeld 1.300 verkeersdoden per jaar vallen.

Uit de Europese Apheis fase-II studie naar luchtvervuiling in 26 Europese steden, die eind oktober 2002 uitkwam, blijkt dat in de 19 steden waar de fijne stofdeeltjes PM 10 werden gemeten, 9 voortijdige sterftes per 100.000 inwoners konden worden vermeden als de Europese jaargemiddeldenorm voor 2005 van 40 microgram per kubieke meter zou worden gehaald. Er zouden zelfs 43 voortijdige sterftes per 100.000 inwoners kunnen worden vermeden als de Europese jaargemiddeldenorm voor 2010 van 20 microgram per kubieke meter voor deze kleine partikels zou worden gehaald. Nog belangrijker is dat een vermindering van de langetermijnblootstelling aan PM 10 van amper 5 microgram per kubieke meter, 19 voortijdige doden per 100.000 inwoners zou kunnen vermijden. Dat is een beetje goochelen met cijfers, maar het komt er dus toch wel op neer dat we eigenlijk kunnen berekenen hoe veel mensen zullen overlijden door luchtvervuiling. Men heeft het over voortijdige sterftes, wat een beetje een cynische term is. De kern van het verhaal is dat het meestal zal gaan om oudere mensen. We kunnen die doden dus vermijden door ervoor te zorgen dat onze lucht properder wordt.

Uit het recente rapport van de VMM over de luchtkwaliteit in 2001, blijkt echter dat de Europese dag- en jaargrenswaarden voor de bescherming van de gezondheid van de mens, die in 2005 voor PM10 moeten worden gehaald, op respectievelijk 9 en 3 meetplaatsen werden overschreden. Dan heb-

ben we het nog niet over de norm voor 2010, die we zeker nog niet halen. Om die norm te halen, zo verklaarde de heer D'Hondt van de VMM bij de voorstelling van het rapport, zou het verkeer in Vlaanderen zowat moeten worden gehalveerd. We hebben dus nog wel een eind te gaan.

De kern van mijn verhaal, mevrouw de minister, is dat het bij de genoemde slachtoffers – bijna steeds senioren – gaat om voortijdige maar in wezen vermijdbare sterftes. Het blijkt dat de ouderen de meest kwetsbare groep vormen voor gezondheidsproblemen die samenhangen met luchtvervuiling. In het algemeen kan worden gesteld dat senioren de hoogste prijs betalen door verlies aan levenskwaliteit door milieuvervuiling. Ouderen die tegelijk behoren tot de risicogroepen van CARA-patiënten of hartlijders zijn dubbel kwetsbaar. Samenvattend kan worden gesteld dat er dringend nood is aan een beleid dat expliciet rekening houdt met het inmiddels bewezen verband tussen luchtvervuiling en hartkwalen.

Ik zou u dan ook de volgende concrete vragen willen stellen, die ik ook zal voorleggen aan minister Tavernier op federaal niveau.

Welke maatregelen worden genomen om het aantal vervuilingsspieken, gevaarlijk voor hartlijders, en inzonderheid de opstoten van hoge concentraties aan fijn stof, bijvoorbeeld in steden of plaatsen met druk autoverkeer, te verminderen? Volstaat het beleid inzake luchtkwaliteit van het Vlaams Gewest terzake? Richt u zich daarbij niet teveel op de jaar- en daggemiddelde luchtkwaliteitswaarden, zoals bepaald in de Europese richtlijn voor PM10, zodat er onvoldoende garantie is dat voor de gezondheid gevaarlijke pieken door de dag voldoende worden vermeden? Ik verwijs hierbij naar het standpunt van de 'Union of Concerned Scientists' in verband met 'real world emissions'. Dat is een heel verhaal, dat erop neerkomt dat men gaan meten is wat de reële blootstelling is die men overdag over zich heen krijgt, bijvoorbeeld op een plaats met veel verkeer. Dat is dikwijls iets compleet anders dan de daggemiddelden of de jaargemiddelden die in de milieurapporten verschijnen.

Zult u de communicatie inzake de risico's van luchtvervuiling bijsturen, zoals gevraagd door Belgische en buitenlandse experts terzake? Wordt de communicatie met name opengetrokken, niet enkel naar ozon in de zomerperiodes, maar ook naar nog gevaarlijker pollutanten als fijne stofdeeltjes, ook bij winterse vervuilingsspieken? Wordt de doelgroep van de communicatie verruimd of beter omschreven door zich bij verwachte vervuilingsspie-

Malcorps

ken ook uitdrukkelijk te richten tot mensen met hartproblemen en tot senioren in het algemeen, naast de groep van mensen met CARA ?

Is er bij vervuilingsspieken van diverse vervuilende stoffen in winter en zomer geen nood aan bijkomende informatie-initiatieven inzake het gevaar van inspanningen of sport voor mensen met hartproblemen of ouderen ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Malcorps, u stelt een vrij technische vraag. U snijdt wel een heel belangrijk onderwerp op het vlak van gezondheid aan. Die piekconcentraties waarnaar u verwijst en de sterk variërende concentraties aan fijn stof, zijn typisch voor stedelijke gebieden. Ze zijn vooral afhankelijk van variaties in verkeersintensiteit en -doorstroming. Ook de verschillen in voertuigtypes en weersinvloeden spelen een rol.

Het invoeren van een alarmdrempel voor fijn stof is voorlopig weinig opportuun wegens een aantal specifieke karakteristieken van de piekconcentraties. Die concentraties kunnen zich namelijk heel snel verplaatsen en ook heel snel verdwijnen. Het meten van piekconcentraties en het uitvaardigen van afdoende maatregelen bij piekmomenten, wordt dus sterk bemoeilijkt. Daarom wordt er beter gewerkt met daggemiddelden, die de situatie over een iets langere termijn en in een groter gebied vastleggen. Bovendien heeft wetenschappelijk onderzoek aangetoond dat er een eenduidig verband bestaat tussen de algemene concentraties van PM10 in de omgevingslucht over lange termijn en de gezondheidseffecten. In die zin is het dus wel een goede norm. Een structureel beleid gericht op een algemene vermindering van de PM10-emissies en -concentraties is dus meer aangewezen.

De link tussen de emissie van fijn stof – PM 2,5 – en de gezondheidseffecten wordt bestudeerd in het kader van het programma Beleidsgericht Onderzoek van de administratie Wetenschap en Innovatie. Men zoekt daar naar beleidsscenario's met betrekking tot fijn stof. Deze studie wordt nauwgezet door mijn administratie opgevolgd. De doelstelling is het identificeren van prioritaire maatregelen om de impact van fijn stof te beperken. In het tussentijds rapport van september 2002 werd als meest prioritaire maatregel ter bescherming van de gezondheid 'reduceren van blootstelling aan verkeer' naar voren geschoven. Deze prioritaire maatregel wordt nu verder uitgediept.

Voor het verkeer verdient dus prioritaire aandacht. Om de piekconcentraties te verminderen moet enerzijds de uitstoot per voertuig dalen en anderzijds de doorstroming van het verkeer verbeteren.

Op Europees vlak worden belangrijke inspanningen geleverd om de luchtkwaliteit te verbeteren in het kader van het Auto-Oil-programma. Er zijn reeds verschillende richtlijnen uitgewerkt en in ontwikkeling, met normen voor voertuigen- en brandstofkwaliteit die ook tot een reductie van de emissies van fijn stof zullen leiden. De voordelen van strengere emissienormen worden echter deels gecompenseerd door een toenemende verkeersdruk.

Vanuit leefmilieu zijn de bevoegdheden om deze problematiek op te lossen veeleer beperkt. Externe integratie van milieu en gezondheidsaspecten in het mobiliteitsbeleid is daarom erg belangrijk. Maatregelen om het verkeersvolume te beperken en een verschuiving te krijgen van weg naar spoor en binnenvaart, maken deel uit van het ontwerp van mobiliteitsplan Vlaanderen. De uitwerking ervan behoort tot het mobiliteitsbeleid van minister Stevaert.

De globale effecten van het ontwerp van mobiliteitsplan werden in kaart gebracht in het strategische MER. Op basis daarvan zouden in 2010, in vergelijking met 1998, de PM10-emissies met 67 percent dalen. Ook de gezondheidseffecten werden in kaart gebracht. In vergelijking met de huidige situatie zal een verbetering optreden, maar in 2010 zullen nog steeds veel mensen getroffen worden door gezondheidsproblemen ten gevolge van de PM10-emissies van het verkeer. Aanvullende maatregelen zijn dan ook noodzakelijk. Deze maatregelen hebben enerzijds betrekking op het voertuigenpark en anderzijds op het beleid van lokale besturen.

De noodzakelijke verdere afstemming tussen het milieu- en mobiliteitsbeleid is gebaseerd op een inschatting van de verwachte reductie van de luchtverontreiniging. Dit gebeurt door de ontwikkeling van emissiemodules voor spoor en binnenvaart naast de bestaande emissiemodule van het personenvervoermodel, een emissie-monitoringsysteem op basis van het MER van het mobiliteitsplan Vlaanderen en specifieke emissiedoelstellingen voor de transportsector vanuit de kenmerken van de sector en de reductiedoelstellingen.

Voor de uitbouw van een milieuvriendelijk voertuigenpark is het CRT-demonstratieproject van be-

Dua

lang, waarbij roetfilters op bussen van De Lijn werden geplaatst. Emissiemetingen toonden de doeltreffendheid van deze filters aan. De Lijn zal daarom een groot deel van haar bussepark uitrusten met dergelijke filtersystemen. Het gebruik van deze filters zal gepromoot worden. Informatie over de milieuvriendelijkheid van nieuwe personenwagens is beschikbaar via de website www.emis.vito.be/mobiliteit.

Deze maatregelen zijn reeds een gedeeltelijke uitvoering van het ontwerp van actieprogramma van 'milieuvriendelijke voertuigen en brandstoffen'. Dit ontwerp van actieprogramma impliceert de uitbouw van een milieuvriendelijk voertuigenpark en het bevorderen van het gebruik van milieuvriendelijke voertuigen, onder meer bij De Lijn en de overheidsvloot. Verder omvat het actieplan voorstellen om milieuvriendelijke voertuigen te promoten bij burgers via fiscaliteit, gebruiksvoordelen en sensibilisatie. Het actieprogramma bevat ook de intentie om emissiearme zones in te stellen. De auto-luwe inrichting van steden maakt tevens deel uit van het mobiliteitsplan. Daarnaast wordt ook een actieprogramma uitgewerkt om milieuvriendelijk rijgedrag te bewerkstelligen, met als eerste aanzet de ROB-campagne waarbij ROB voor 'rustig op de baan' staat.

Door de lokale verhoogde blootstellingseffecten is het belangrijk om naast een algemene beheersing van de mobiliteit en generieke maatregelen voor een milieuvriendelijker wagenpark, ook in kaart te brengen op welke plaatsen verhoogde concentraties kunnen plaatsvinden. Een recent door mijn administratie opgestarte studie gaat na waar er in Vlaanderen knelpunten bestaan in verband met concentratie van NO_x en PM₁₀ ten gevolge van het verkeer, en welke maatregelen op die specifieke plaatsen kunnen getroffen worden. Dit kan leiden tot extra maatregelen, zoals het verhoogd inzetten van minder vervuilende voertuigen of het beperken van het verkeer in deze zones. Daarnaast stimuleert de Vlaamse overheid lokale overheden om acties te ondernemen die de lokale luchtkwaliteit verbeteren. Door de nieuwe cluster mobiliteit binnen de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten, worden milieu en gezondheid nu beter geïntegreerd in het lokale mobiliteitsbeleid en worden gemeenten ertoe aangezet ook specifieke acties op het terrein te realiseren.

In de Europese richtlijn 1999/30/EG werden voor PM₁₀-stof alarmdrempelwaarden noch informatie-drempelwaarden opgenomen. In het lagerecon-

tratiegebied bestaat immers een lineaire relatie tussen concentratie en effecten, zonder dat er een veilige drempelwaarde is, waaronder er geen schadelijke effecten meer optreden. Met andere woorden : ook bij lage concentraties zijn stofdeeltjes nog schadelijk. Er werd een jaargemiddelde grenswaarde en een daggemiddelde concentratie aangenomen die slechts een beperkt aantal keren mag worden overschreden. Dit zal enerzijds de effecten op lange termijn beperken en anderzijds ook de effecten van blootstelling van kortere duur beperken. Wanneer we de concentraties over heel Vlaanderen bekijken, zien we dat de verschillen in PM₁₀-concentraties tussen de verschillende meetstations veeleer beperkt zijn. De concentraties – uitgedrukt in jaargemiddelde – variëren van 28 en 29 microgram per kubieke meter in Hasselt en Houtem tot 42 microgram per kubieke meter in Willebroek en Evergem. De jaargemiddelde concentratie in het stedelijk meetstation in Borgerhout bedraagt 34 microgram per kubieke meter. De variatie van de concentraties in al de meetstations in Vlaanderen verloopt meestal analoog. Deze gegevens wijzen erop dat er een belangrijke achtergrondverontreiniging van PM₁₀-stof aanwezig is in al de meetstations.

Inzake verontreiniging door het verkeer worden zeer weinig of geen specifieke maatregelen genomen op nationaal vlak. Alles wordt op Europees niveau gecoördineerd aangepakt. In MIRA 2002 stellen we voor het eerst een daling vast van de emissies van totaal zwevend stof door het invoeren van de Euro-3-norm voor vrachtwagens. De vorige Euronormen hebben geen daling kunnen bewerkstelligen. Zij hebben enkel de groei van de stofemissie wat kunnen afremmen. Bij de personenwagens is nog geen verlaging van de stofemissies gerealiseerd. Dit is te wijten aan de verdere 'verdiepselijking' van het wagenpark. Dieselwagens zijn een bron van zeer fijn stof, met name PM_{2,5}, dat de grootste gezondheidsimpact veroorzaakt. De invoering van specifieke bijkomende maatregelen om de stofuitstoot van dieselwagens te verlagen, kan worden overwogen, of de aankoop of het gebruik van deze wagens kan worden ontmoedigd.

De dochterrichtlijn 'luchtkwaliteit voor PM₁₀' houdt de verplichting in om recente informatie beschikbaar te stellen voor het publiek en voor milieu- en consumentenorganisaties, organisaties die de belangen van gevoelige bevolkingsgroepen en van andere relevante instanties voor de gezondheidszorg behartigen. Dit kan via radio en televisie, pers, informatieschermen of computernetwerkdiensten. Deze informatie wordt ten minste dagelijks bijgewerkt. De informatie behelst ten minste

Dua

alle overschrijdingen van de concentraties van de grenswaarden. Voorts omvat ze een summier beoordeling ten aanzien van de grenswaarden, alsmede passende voorlichting over de gezondheidseffecten.

De meetgegevens van PM10-stof worden reeds online doorgegeven via de websites van de VMM en de Ircel, waar zij voor iedereen raadpleegbaar zijn. Een specifieke communicatie zoals voor ozon lijkt me nog niet aangewezen omdat we eerst structurele maatregelen willen uitwerken die op langere termijn leiden tot een duurzame verbetering van de luchtverontreiniging. Intussen werd er door de VMM aan de VITO wel al een studie uitbesteed om een voorspellingsmodel – analoog aan dat voor ozon – te construeren voor NOx en PM10. Dit nieuwe model, dat luistert naar de naam ‘Operationeel Model Voorspelling Luchtkwaliteit’ en door het leven gaat onder de afkorting OVL, moet in 2003 klaar zijn. We zullen vanaf begin 2004 elke dag op de Ircel- en VMM-website de voorspelling van de luchtkwaliteit inzake NOx en PM10 publiceren, in kaartvorm en met een indexsysteem. Aan de modelvoorspellingen zal, net zoals voor ozon, een waarschuwingsprocedure via de website, via fax of via e-mail worden gekoppeld ter attentie van de bevoegde instanties, de gezondheidsorganismen, de pers en het publiek. Daarbij zal ook in gerichte waarschuwingen en raadgevingen aan gevoelige bevolkingsgroepen worden voorzien.

De hierboven vermelde informatie zal ook via de pers verspreid worden zodat zij onder meer ook gevoelige bevolkingsgroepen kunnen bereiken. Seniorenverenigingen en andere relevante doelgroepverenigingen zullen in de mailinglist worden opgenomen zodat zij ook rechtstreeks de nodige informatie toegestuurd krijgen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de minister, ik ben blij dat er toch aandacht wordt besteed aan het probleem. Ik denk dat het relatief nieuwe onderzoek betreft. Ik verwijs eigenlijk naar wetenschappelijke studies die in de loop van dit najaar verschenen zijn, zowel in Amerika als hier bij ons in Vlaanderen. Uiteraard zit dat nog niet ingebakken in de Europese richtlijnen. Dat geldt uiteraard ook voor de fijne stofdeeltjes.

De band is echter zeer reëel. Het is niet omdat er bij lagere concentraties in de lucht ook effecten op-

treden, dat het niet zeer duidelijk is dat bij hogere concentraties van fijne stofdeeltjes het risico op een beroerte of een hartinfarct zeer reëel is. Dat is het nieuwe gegeven. Het gaat dan natuurlijk om een bepaalde risicogroep en niet zozeer om gewone gezonde mensen. Voor mensen met hartaandoeningen is er een zeer reëel en acuut gevaar. Dat is nu pas zeer duidelijk geworden.

We moeten dus echt zorgen voor een duidelijke communicatie met de mensen. Het is iets moeilijker dan met ozon, maar men kan toch zeggen dat er op bepaalde momenten duidelijk een gevaar is voor hogere concentraties in de lucht, in de zomer zowel als in de winter. Dan moeten de mensen duidelijk worden gewaarschuwd. We kunnen niet van oudere mensen verwachten dat ze elke dag op de website van Ircel gaan kijken wat de concentratie van fijn stof is voor ze de deur uitgaan. Er moet dus een zeer gerichte communicatie komen. Zeer weinig mensen met hartaandoeningen beseffen dat dit toch een probleem is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Sauwens tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het gebrek aan middelen voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Sauwens tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het gebrek aan middelen voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen.

De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, wat de aanleg van rioleringen betreft, blijkt er duidelijk veel geld te kort te zijn op het einde van het jaar. Er was in een bepaald bedrag voorzien voor dit jaar. In juli werd dit vastgelegd. Ondertussen heeft de ambtelijke commissie die de dossiers over de subsidie voor gemeentelijke rioleringen voorbereidt, voortgewerkt. Tot en met november 2002 zijn er alweer nieuwe werken goed bevonden voor 95 miljoen euro. Op deze manier zou men dus reeds halfweg 2004 zitten met de kredieten die op dit ogenblik ter beschikking staan.

Sauwens

De vraag is nu hoe we daartegenover moeten staan. In een krant deelt u mee dat er in 2000 een tekort was van 11,9 miljoen euro. In 2001 liep dat tekort op tot 51,1 miljoen euro. Sinds juli is het geld voor dit jaar ook al helemaal opgesoupeerd. Als we alle aanvragen voor nieuwe rioleringen zouden willen inwilligen, dan hebben we het dubbele nodig. Nochtans blijkt in de begroting voor volgend jaar ook maar weer hetzelfde bedrag te staan. Dit evolueert dus naar een structurele achterstand. De gemeenten vragen natuurlijk grotere duidelijkheid hieromtrent.

Mevrouw de minister, hoe reageert u hierop? U hebt sinds juni geen dossiers meer goedgekeurd. Wat moet er gebeuren met de dossiers die op de wachtlijst staan? Welke oplossing schuift u naar voren voor de huidige situatie? Klopt het dat er ook sprake van is om het programma voor 2004 op te schorten? De vraag is natuurlijk ook in hoeverre we onze afspraken met Europa kunnen nakomen inzake waterzuivering.

Ik vind het voor het Vlaamse bestuursniveau toch wel bijzonder jammer. De gemeenten werden altijd met de vinger gewezen. Er werd gesteld dat Vlaanderen wel deed wat het moest doen en dat Aquafin wel deed wat moest gebeuren. Er werd gezegd dat de gemeenten niet volgen. Is het hier niet andersom?

Het percentage van de subsidiëring werd in de loop der jaren opgetrokken van 50 naar 75 percent. In bepaalde gevallen is het zelfs verhoogd naar 100 percent. Men heeft echter de budgetten niet verhoogd. Welke planning zit hier achter?

De gemeentelijke besturen krijgen brieven met daarin bepaalde programma's. Dat is dan het definitieve subsidiëeringsprogramma tot en met 2005-2006. Die brieven krijgen ze, maar welke zekerheid hebben de gemeenten dat die bedragen effectief vastgelegd zullen worden en ter beschikking zullen staan op het ogenblik dat de werken moeten worden uitgevoerd?

In heel wat dossiers worden de gemeenten opgejaagd door de VMM. Dat is ook goed zo. Er zijn ook heel wat dossiers met Aquafin. Dat zijn dus gemengde dossiers, waar het gemeentelijk aandeel enkel maar mee kan worden gefinancierd dankzij de subsidies die u via het MINA-fonds kunt geven. Er zijn heel wat gemengde dossiers met de AWV. Ik denk dan aan tal van fietspadendossiers. Concreet zijn er mij een viertal dossiers bekend van

werken die intussen aanbesteed zijn, nog dit jaar vastgelegd worden en toegewezen zullen worden door de AWV, maar waar het gemeentelijk aandeel bijzonder belangrijk is en dus mee moet worden gefinancierd door de subsidies via de VMM. Hoe moet het hiermee verder?

Ik wil u vragen om een duidelijker informatieverstrekking aan de gemeentebesturen. Zij zijn toch uw partners in heel dit ambitieuze programma voor de waterzuivering? Sommigen beweren dat u het besluit zelf wat zou wijzigen om op die manier toch enig soelaas te bieden. Ik zie echter niet in, als het geld er niet is, hoe u dit met aanpassingen aan het reglement zou kunnen oplossen.

De voorzitter : De heer Kindermans heeft het woord

De heer Gerald Kindermans : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, als vertegenwoordiger van een gemeentelijk niveau kamp ik eveneens met hetzelfde probleem. Ik stel vast dat veel andere collega's met dezelfde situatie kampen. Niettegenstaande het feit dat onze premier blijft beweren dat de gemeenten geen financiële problemen hebben en hun belastingen alleen maar verhogen omdat ze dat graag willen, is het zo dat iedereen die niet blind wil zijn, ziet dat de gemeenten toch in een precaire financiële situatie zitten.

Daarnaast staan we voor de Europese verplichtingen om tegen eind 2005 met die waterzuivering rond te zijn. Iedereen, ook u, mevrouw de minister, weet dat dit niet het geval zal zijn. Het zal nog heel wat jaren kosten vooraleer we zover zijn.

De interesse is bij de gemeenten gewekt om toch aandacht te besteden aan waterzuivering en riolering. Ik heb echter sterk het gevoel dat als de cofinanciering vanuit het Vlaamse niveau op deze wijze in gebreke blijft, ook de interesse voor het opmaken van dossiers en het prefinancieren van alle kosten bij de gemeenten op een zeer laag pitje zal komen te staan.

Het is geen goede zaak als we aan de gemeenten niet op korte termijn kunnen laten weten hoe de situatie precies in elkaar zit en wat ze nog al dan niet te verwachten hebben in de nabije toekomst. In de huidige omstandigheden kunnen we van de gemeenten ook moeilijk verwachten dat ze prefinancieren wat door de Vlaamse overheid is toegezegd, juist omdat de budgettaire mogelijkheden er bij de meeste gemeenten zeer belabberd uitzien.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, er is onmiskenbaar de positieve vaststelling – maar met negatieve kanten – dat de gemeenten met een forse inhaalbeweging bezig zijn op vlak van de riolering. Dit wijst op twee zaken. Ten eerste wijst dit erop dat de gemeenten gevoelig zijn voor de problematiek van de waterzuivering. Ten tweede wijst dit ook op hun bezorgdheid inzake de waterbeheersingsproblematiek, waardoor ze ertoe worden aangezet om effectief werk te maken van rioleringsprojecten.

Ik ben eigenlijk een beetje het slachtoffer van het succes dat we hebben om de gemeenten te sensibiliseren op het vlak van de waterproblematiek. Naar aanleiding van de discussies over het nieuwe milieuconvenant zult u zich wel herinneren dat het thema water daar vroeger helemaal niet in zat. We hebben nu een cluster water ingevoegd. De gemeenten reageren daar ongelooflijk positief op. Ze willen met dat integraal waterbeheer bezig zijn, onder meer wegens de overstromingsproblematiek. Dat heeft natuurlijk wel tot gevolg dat er een vloed van dossiers is. Ik wil duidelijk stellen dat al die dossiers terecht zijn. Het zijn allemaal goede projecten.

Ik wil ook de start van het Rio-project in herinnering brengen dat door mijn voorganger werd ingesteld. Oorspronkelijk was dat echt een tijdelijk impulsprogramma. Om het even welke regering zou dat programma natuurlijk ook verlengd hebben. Hoe dan ook, oorspronkelijk was het een gemeentelijke opdracht. We gingen de gemeenten helpen en we gingen ze subsidiëren voor 50 percent tot – later – 75 percent. Nu hebben we dit nog gewijzigd. Voor bepaalde werken wordt nu zelfs tot 100 percent gesubsidieerd. Dat gebeurt allemaal om de gemeenten mee te krijgen in de enorme uitdaging om het water in Vlaanderen proper te krijgen.

Dit alles heeft inderdaad echter ook tot gevolg dat sinds juni 2002 geen vastleggingen meer konden gebeuren op het artikel van het MINA-fonds omdat de beschikbare kredieten op dat moment waren opgebruikt. Ik stel trouwens vast dat bepaalde dossiers in verband met riolering ook enorm duur zijn. Men gaat nu dus ook echt voor die zaken die men vroeger liet liggen omwille van de enorme omvang van de werken.

De heer Johan Sauwens : Het is ook zo dat het gescheiden stelsel enorm duur is in aanleg. Dat heeft enorme meerkosten tot gevolg, vooral omdat men de dubbele huisaansluiting mogelijk moet maken.

Minister Vera Dua : Daar is discussie over. In bepaalde dossiers zien we dat het goedkoper is, en in andere is het blijkbaar heel duur.

De ambtelijke commissie moet de voorontwerp-dossiers behandelen binnen de termijnen bepaald in het subsidiebesluit. Door die ambtelijke commissie werden tussen juni en november van dit jaar 167 dossiers goedgekeurd. Deze dossiers vertegenwoordigen een bedrag aan vast te leggen subsidie van ongeveer 93,5 miljoen euro.

Er is inderdaad het probleem dat er meer middelen ter beschikking zouden moeten zijn om de ingediende projecten te kunnen honoreren. Aan de andere kant wil ik er toch op wijzen dat het krediet op de begroting voor riolering al behoorlijk verhoogd is. Daarbij is het zo dat via het FFEU zowel in 2002 als binnenkort in 2003 effectief een extra inspanning wordt geleverd inzake riolering. Desondanks zal voor de nabije toekomst moeten worden gediscussieerd over een structurele oplossing voor deze problematiek. Dat past uiteraard binnen de globale discussie over de financiering van het leefmilieubeleid.

Er is beslist om het subsidieprogramma 2004 voorlopig te beperken tot de zogenaamde gecombineerde dossiers. Het subsidiëringsprogramma kan echter om de 3 maanden worden bijgestuurd. Deze beslissing kan op die ogenblikken dus worden herzien.

Op dit ogenblik gaan de VMM, Aquafin en de gemeenten na wat gemeentelijk en wat bovengemeentelijk is. De gemeenten willen uiteraard zo veel mogelijk naar het bovengemeentelijke niveau verschuiven. Als het gaat om essentiële zaken voor de collectering, moeten we zorgen voor verschuiving naar het bovengemeentelijk niveau, zodat het Vlaams Gewest die kan betalen.

Voor de gecombineerde dossiers van Aquafin en de administratie Wegen en Verkeer zal worden onderzocht of die werken werkelijk gecombineerd moeten worden uitgevoerd. Als blijkt dat dit logisch en nodig is, zullen ze zeker worden opgenomen in het subsidiëringsprogramma 2004.

De VMM is het contactorgaan tussen mij en de gemeenten voor de dagelijkse praktijk en de courante dossiers. De VMM communiceert dagelijks over het Rioprogramma. Ik zal de VMM ook vragen ons standpunt duidelijk te maken aan de gemeenten, maar ik denk dat ze dat al heeft gedaan en dat die beroering daardoor is ontstaan.

Dua

Over de wijziging van de procedure in het besluit is nog geen definitieve beslissing genomen. Ik weet wel dat de ambtelijke commissie de mogelijkheid onderzoekt om artikel 17 te wijzigen zodat het ontwerp-dossier in twee exemplaren aan de provinciegouverneur moet worden overgemaakt na de goedkeuring van het voorontwerpdossier door de ambtelijke commissie en niet na de toezegging van de gewestbijdrage. Zo worden de provincies sneller bij alles betrokken.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Ik blijf op mijn honger zitten in verband met de betekenis van die structurele oplossingen.

Minister Vera Dua : Dat is geen eenvoudige discussie.

De heer Johan Sauwens : Dat weet ik wel, maar ik vind het op het randje van het aanvaardbare omdat er zo veel verwachtingen zijn gecreëerd. In 2001 heeft men de stijging zien aankomen. In 2002 was ze heel duidelijk waarneembaar, maar voor 2003 blijft hetzelfde budget behouden. Ik verwijt u dat niet. U vraagt immers om meer middelen aan de regering. De hele regering is in deze kwestie verantwoordelijk.

De ambtelijke commissie heeft al dossiers goedgekeurd die reeds zijn aanbesteed of heel binnenkort zullen worden aanbesteed, terwijl er maar in 2004 geld voor zal zijn.

Minister Vera Dua : Dat is in het verleden ook altijd gebeurd. Nu worden er zeer duidelijke ecologische criteria gehanteerd. De werken die het grootste effect hebben, krijgen de voorkeur.

Binnenkort zal de regering een uitgebreide nota over deze problematiek ontvangen. Ik zal dan vragen om extra middelen voor de gemeenten.

Het is altijd onze bedoeling geweest de gemeenten mee te krijgen in de aanpak van de waterzuivering. Ik had inderdaad wel kunnen voorzien dat we succes zouden hebben, maar er is een ongelooflijk grote toename van de dossiers en daarvoor moet de regering een oplossing vinden.

De heer Johan Sauwens : In een Belga-bericht lees ik : 'Op voorstel van de minister werd binnen de Vlaamse regering al 10 miljoen euro extra opzij gelegd voor de subsidiëring van de rioleringen.' Bo-

vendien staat in dat bericht dat de minister van Leefmilieu in haar eigen budget 5 miljoen euro heeft voorzien voor rioleringen, terwijl dat geld aanvankelijk was bedoeld voor andere projecten.

Minister Vera Dua : Die 10 miljoen euro extra komen uit het FFEU en zijn bedoeld voor 2003. Het geld is gereserveerd naar aanleiding van de overstromingsproblematiek. Goede rioleringen zijn van essentieel belang om overstromingen te voorkomen.

Voor het jaar 2002 waren er kredieten gereserveerd voor kleinschalige waterzuivering. Gezien de situatie hebben we beslist de rioleringen voorrang te geven. We zouden immers toch niet voldoende KWZI-projecten hebben.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verplichte sanering van 675 percelen te Olen door Umicore

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verplichte sanering van 675 percelen te Olen door Umicore.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het bedrijf Umicore wordt verplicht om in een Olense wijk 675 percelen tussen de Kleine Nete, de Kneutersloop en de Bankloop te saneren. Grond en grondwater zijn vervuild met de zware metalen als lood, cadmium en zink en met zouten. Niet de bewoners van de percelen, maar Umicore moet de saneringskost dragen.

De mensen hebben ondertussen een bodemattest voor hun perceel en een brief van de OVAM gekregen waarin duidelijk staat dat ze zijn vrijgesteld van elke saneringsplicht, ook bij een eventuele verkoop van hun perceel in de toekomst. Eigenlijk was deze beslissing het logisch gevolg van de conformverklaring van het beschrijvend bodemonderzoek voor dit gebied. Eenzelfde beslissing nam de minister al voor de wijk Moretusburg. Daar moet het bedrijf 969 percelen saneren.

Malcorps

Zowel voor Hoboken als voor Olen vecht Umicore de beslissing aan voor de Raad van State. Het bedrijf wil wel saneren, maar op vrijwillige basis. Dat wil zeggen dat het zelf de voorwaarden wil bepalen.

Voor de vervuiling buiten het fabrieksterrein weigert Umicore elke verantwoordelijkheid te aanvaarden. Het beweert zelfs dat de beslissing van de minister op geen enkele meting is gebaseerd.

Over welke meetgegevens beschikt de OVAM voor deze site? Worden deze gegevens publiek gemaakt, zodat alle bewoners en omwonenden kennis kunnen nemen van de aard van de vervuiling van de hele site en niet enkel van hun eigen perceel?

Zijn er eventueel aanwijzingen dat er andere historische vervuilers in het geding zijn dan Umicore? Wordt er bijvoorbeeld aan het IOK-stort gedacht als mogelijke bron van de chloridenvervuiling? Als er meerdere historische vervuilers zijn, zal er dan een bepaalde verdeelsleutel worden gehanteerd in verband met de saneringsplicht? Zijn hiervan reeds precedentes of zou Umicore zijn verantwoordelijkheid kunnen ontlopen?

Heeft de OVAM enig zicht op de mogelijke kost van de sanering van het fabrieksterrein en van het terrein tussen de waterlopen?

De minister heeft reeds verplichtingen opgelegd in verband met de vervuilde Umicore-sites te Hoboken en Olen. Telkens werd daarbij ook terecht de vervuiling buiten de woonwijken en de fabrieksterreinen in rekening gebracht. Hoe staat het met de terreinen van Umicore te Balen, waaraan de woonwijken Wezel en Tuinwijk grenzen, en te Overpelt waaraan de woonwijk Cité Overpelt grenst? Zal voor die terreinen dezelfde werkwijze worden gevolgd? Hoe zal de vervuiling van nog grotere gebieden worden aangepakt die afkomstig is van bedrijven verbonden aan Umicore? Ik denk dan aan vervuiling van agrarische zones, waterlopen en de potpolder te Kruibeke.

Wat zou voor de bewoners van de woonwijken in Hoboken en Olen het gevolg zijn indien Umicore gelijk krijgt van de Raad van State?

De voorzitter : De heer Kindermans heeft het woord.

De heer Gerald Kindermans : De heer Malcorps verwijst naar het dossier van Umicore-Overpelt en Umicore-Balen. Er zijn dus vier sites van Umicore die moeten worden gesaneerd. In Balen gaat het om 1.066 percelen en in Overpelt om 250 percelen. Daarover heb ik geen beslissingen van de minister gehoord. Betekent dat dat die dossiers nog niet zijn afgehandeld of niet belangrijk zijn? Zijn de risico's in Balen en Overpelt misschien minder groot?

De minister handelt afwijkend van het advies dat door de onafhankelijke adviescommissie voor bodemsanering is gegeven. Het gevolg daarvan is dat het bedrijf een procedure bij de Raad van State heeft aangekondigd. Ik wil niet vooruitlopen op wat de Raad van State zal zeggen, maar het kan soms jaren duren voor er een uitspraak komt. Als dat betekent dat ondertussen de broze akkoorden tussen Umicore en de OVAM – waarbij vrijwillig een aantal zaken werden toegezegd en waardoor Umicore al een aantal bedragen voor de sanering heeft opzij gezet – op de lange baan zullen worden geschoven, zijn we dan als overheid niet mee verantwoordelijk voor het verder laten aanslepen van de gevolgen van die historische vervuiling? De hele gemeenschap is toch verantwoordelijk voor die vervuiling en niet één bedrijf dat zich aan de vroeger geldende regels heeft gehouden, terwijl die regels door onwetendheid of door gebrek aan politieke moed niet streng genoeg waren gemaakt. Zouden we in de plaats van een juridisch steekspel te organiseren, niet beter werk maken van een effectieve sanering?

Uit kankeronderzoek blijkt bijvoorbeeld dat in Overpelt en Lommel het risico op botkanker 40 procent hoger ligt dan elders. De minister heeft een akkoord gesloten met haar Nederlandse collega om dat in kaart te brengen voor heel de Kempen, omdat er in Nederland gelijkaardige problemen zijn. Riskeren we daarmee niet de zaak weer voor een paar jaar voor ons uit te schuiven?

Zonet werd hier gesproken over de financiële beperkingen. Naar mijn gevoel wordt de bal nu in het kamp van Umicore gelegd, zodat er zeker een procedure komt, alleen maar om er voorlopig vanaf te zijn en de financiële implicaties van de zaak voor ons uit te schuiven. Dat kan niet de bedoeling zijn.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, de OVAM baseert zich op de meetgegevens opgenomen in enerzijds de oriënterende bodemonderzoeken en anderzijds de conform verklaarde beschrijvende bodemonderzoeken. Eens een on-

Dua

derzoek conform de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet is verklaard, zijn de gegevens erin, ingevolge de regels van openbaarheid van bestuur, publiek beschikbaar bij de OVAM.

Het is de bedoeling in zulke gevallen met de bevolking in het algemeen te communiceren. Er moet niet over de afzonderlijke percelen worden gecommuniceerd maar wel over de aanwezige verontreiniging en de manier waarop die zal worden aangepakt. Dat gebeurt al op bepaalde plaatsen. Zo weten de mensen waar ze aan toe zijn. Meestal wordt er een duidelijke uitleg gegeven in een hoorzitting.

De beschrijvende bodemonderzoeken handelen over de verontreinigingen die zijn ontstaan door Umicore. Momenteel zijn er geen aanwijzingen dat anderen mee aan de basis liggen van de vastgestelde verontreiniging. Als zou blijken dat er andere saneringsplichtigen zijn dan zal ieder – zoals dat heet – plichtig worden gesteld voor zijn deel. Als dat deel niet onderscheidbaar is, dan kan er een verdeelsleutel worden gehanteerd. Umicore zal dus altijd ten minste een deel van de verontreiniging moeten opruimen, en zal zijn saneringsplicht niet kunnen ontlopen.

De uiteindelijke kostprijs van de sanering wordt door een erkende bodemsaneringsdeskundige ingeschat. De berekening maakt deel uit van het bodemsaneringsproject. Momenteel heeft de OVAM geen zicht op de kostprijs vermits er nog geen bodemsaneringsprojecten werden ingediend. We zitten nog in de fase van de beschrijvende bodemonderzoeken.

Voor de andere terreinen van Umicore te Balen en Overpelt heeft de OVAM dezelfde werkwijze toegepast bij de conformverklaring van het beschrijvend bodemonderzoek. Momenteel zijn de beroepen tegen de beslissing in behandeling. Daarover kan momenteel uiteraard geen uitspraak worden gedaan. Hoe de vervuiling zal worden aangepakt in de grotere omgeving, moet blijken uit de beschrijvende bodemonderzoeken en eventuele bodemsaneringsprojecten die voor deze gebieden zullen worden opgesteld door de saneringsplichtige.

Als Umicore van de Raad van State gelijk krijgt, dan moet ik als minister een nieuwe beslissing nemen, rekening houdend met de uitspraak van de Raad van State. Zolang de Raad van State echter geen uitspraak heeft gedaan in een annulatiebe-

roep, kan de sanering gewoon doorgaan. De bewoners, zowel eigenaars als gebruikers, van de verschillende wijken zullen hoe dan ook nooit als saneringsplichtigen worden aanzien. Wat nu gebeurt, is vooral van belang ten aanzien van de individuele bewoners en eigenaars. Ze krijgen een attest waaruit blijkt dat ze niet saneringsplichtig zijn, zodat ze over hun eigendom kunnen beschikken en hem kunnen doorverkopen. Voor hen is dat een belangrijk gegeven.

Ten slotte moeten we een duidelijk onderscheid maken tussen enerzijds de lopende juridische procedure tussen de overheid en Umicore en anderzijds het constructief overleg tussen Umicore, de OVAM en mezelf over de aanpak van de sanering. Ik heb Umicore duidelijk gemaakt dat ik niet anders kan dan deze procedure te volgen omdat er anders een belangrijk precedent zou zijn voor andere dossiers.

Het belangrijkste is echter dat de saneringen op het terrein gebeuren. Umicore heeft zich daar met een positieve ingesteldheid bij neergelegd en is bereid te saneren, zowel op de eigen terreinen als in de omgeving. We hebben goede afspraken kunnen maken, en zijn daar nog steeds mee bezig voor de andere sites. Over spreiding in tijd en ruimte, het stellen van prioriteiten en financiering van de sanering hebben we een goede overeenkomst die nog steeds wordt gevolgd. Er is dus ook bij Umicore een kentering in de houding ten aanzien van deze problematiek.

Die problematiek vindt inderdaad haar oorzaak in het verleden en er kan niet zomaar van schuldigen worden gesproken, maar het is wel een zware erfenis waar de bevolking en de overheid mee worden geconfronteerd. Het is onze taak te zorgen voor een zo zuiver mogelijk juridische afwikkeling van het dossier. De juristen zullen onder elkaar uitmaken wie er gelijk heeft. Veel belangrijker is dat we met Umicore tot een overeenkomst kunnen komen om de saneringen op het terrein daadwerkelijk aan te pakken. Op dat punt kan ik alleen maar spreken van een heel positieve ervaring.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de minister, ik wilde met mijn vraag zeker niet suggereren dat Umicore zich niet positief zou opstellen, al zijn ze dan enkele keren in beroep gegaan. Ze hebben zelfs grote advertenties in de kranten geplaatst om duidelijk te maken dat ze een reserve van 20 miljoen euro hebben aangelegd voor sanering, die in de volgende jaren waarschijnlijk nog zal worden

Malcorps

verhoogd met 5 tot 10 miljoen euro per jaar. Er wordt dus een ernstige inspanning gedaan. Trouwens al sinds de vrijwillige overeenkomst met minister Kelchtermans in 1997 is het duidelijk dat ze effectief willen meewerken.

Er zijn echter ook wettelijke verplichtingen en betwistingen. Bijvoorbeeld over de terreinen in Sint-Jozef en de percelen tussen de twee lopen, waar we het nu specifiek over hebben, is in het overleg tussen de OVAM en Umicore nog geen overeenkomst bereikt. Daarom is het van belang dat we zo nodig kunnen terugvallen op de verplichtingen uit het bodemsaneringsdecreet, zoals het beschrijvend bodemonderzoek en de bodemsaneringsprojecten.

Ik ben blij dat u duidelijk stelt dat de mensen die in Sint-Jozef wonen in geen geval saneringsplichtig kunnen worden, wat ook de uitslag is van de gerechtelijke procedures. Ook is het goed dat er nieuwe initiatieven komen op het vlak van de communicatie. Het is belangrijk dat duidelijk wordt gezegd dat ze niet zelf moeten saneren of voor de kosten opdraaien, en dat wordt uitgelegd wat er op hun perceel precies zal gebeuren. In Hoboken is daar goed over gecommuniceerd. Dat moet ook in Olen gebeuren, zodat de mensen weten waar ze de komende jaren aan toen zijn. Wordt hun grond afgegraven, worden de zware metalen geïmmobiliseerd, of zullen bepaalde planten worden gezaaid om de toestand onder controle te houden ?

De voorzitter : De heer Kindermans heeft het woord.

De heer Gerald Kindermans : Mevrouw de minister, u hebt nog niet geantwoord op de vraag waarom er een afwijking is gekomen op het advies van de onafhankelijke adviescommissie bodemsanering. Het is begrijpelijk dat u zich niet kunt uitspreken over de dossiers waarin beroep is aangetekend. Wat me echter bekommert, is dat de sanering op het terrein vertraging zou oplopen door de procedures die voor de Raad van State worden gevoerd.

Minister Vera Dua : Ik heb u hopelijk kunnen geruststellen dat dat laatste niet het geval is. Verder zou het niet zinnig zijn dat ik in het eerste argumenten geef die in een dossier bij de Raad van State worden gebruikt. Het eerste dossier en de twee andere zijn natuurlijk gelijklopend.

De heer Gerald Kindermans : U zei dat u een goed overleg hebt met het bedrijf. Toch lees ik in de

persmededeling van Umicore en in krantenartikels dat u het bedrijf in een slecht daglicht hebt gesteld door te doen alsof zij grote milieuboosdoeners zijn, terwijl u al geruime tijd met hen overlegt, en zij met de OVAM al sinds 1997 akkoorden hebben gesloten.

Minister Vera Dua : In de communicatie wordt vanalles uitvergroot. Bepaalde zaken zijn misschien te erg uitvergroot. Voor ons was het vooral belangrijk op die dag te communiceren omdat de bevolking juist dan een brief van de OVAM zou ontvangen.

Ik ga ervan uit dat de afspraken met Umicore blijven gelden. De week daarna heeft het bedrijf gezegd dat het echt bereid is om de sanering uit te voeren. De gemaakte afspraken zullen volgens mij dus worden nagekomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans De Cock tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de heffing op waterverontreiniging in de rusthuissector en de gehandicapteninstellingen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de heffing op waterverontreiniging in de rusthuissector en de gehandicapteninstellingen.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag komt uit de praktijk. De rusthuizen en de instellingen voor personen met een handicap kampen met de problematiek van de grootvervuilers als het gaat om de heffing op waterverontreiniging.

De dagprijs voor bewoners van rusthuizen ligt bijzonder hoog, vooral voor de mensen die in aanmerking komen voor een gewaarborgd inkomen voor bejaarden, voor een inkomensgarantie voor ouderen of voor een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. Juist die categorie van bewoners is vrijgesteld van de heffing op waterverontreiniging. Via de ligdagprijs betalen die mensen echter toch deze heffing. Bovendien komt die heffing in de

De Cock

praktijk meestal ten laste van het OCMW of van de kinderen.

Kan voor de rusthuizen en de instellingen voor personen met een handicap via de VMM geen regeling worden uitgewerkt waarbij de verworven individuele vrijstelling van de heffing op waterverontreiniging wordt gehandhaafd in hoofde van de instelling? Op die manier zouden de instellingen een volledige of gedeeltelijke vrijstelling kunnen bekomen van de heffingen, zodat ze niet moet worden doorgerekend aan de residenten.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, als de hulpbehoevende in een instelling verblijft, is de instelling de heffingsplichtige en niet de hulpbehoevende. Dat is het algemene principe. Voor bejaarden die behoren tot een specifieke categorie en daarom een vrijstelling kunnen krijgen, is er in het verleden een specifieke bepaling opgenomen in de heffingswetgeving om ervoor te zorgen dat die bejaarden die vrijstelling effectief kunnen krijgen.

Belangrijk is dat de rechthebbende is gedomicilieerd op de plaats waar hij het water verbruikt. Ook al krijgen de verschillende rechthebbenden zoals bepaald in de heffingswetgeving van de VMM geen aanslagbiljet, dan nog kan de vrijstelling worden verkregen. Daartoe moeten de nodige bewijsstukken worden voorgelegd aan de VMM. Voor de vorm, de aard en de technische gegevens van deze bewijsstukken verwijs ik naar de heffingswetgeving. Die is te technisch om hier helemaal uit te leggen. Ik wil er wel op wijzen dat deze vrijstelling jaarlijks moet worden aangevraagd. Sommige vrijstellingen kunnen na verloop van tijd immers vervallen.

De wet bepaalt dat er enkel terugbetalingen kunnen gebeuren aan de rechthebbenden en niet aan derden. Ik bedoel daarmee in dit geval de instellingen. Voor zover de bejaarden of de andere rechthebbenden zijn gedomicilieerd in de instelling in kwestie, kunnen ze een vrijstelling krijgen, ook al wordt in de berekening van de ligprijs geen speci-

fieke melding gemaakt van het waterverbruik en/of de aan de instelling verschuldigde heffingen.

De domiciliëring kan een knelpunt zijn. In een aantal gevallen is een rechthebbende niet gedomicilieerd in de instelling waar hij verblijft. Om misbruiken te voorkomen werd in het verleden geopteerd om de vrijstelling te koppelen aan de plaats waar iemand gedomicilieerd is.

Voor zover het recht op de vrijstelling door de rechthebbende bijvoorbeeld door middel van een volmacht wordt afgestaan aan de instelling, kan de VMM zorgen voor een verrekening aan de betrokken instelling. Dan moet de rechthebbende in kwestie natuurlijk wel een volmacht geven aan de instelling. De VMM vraagt dat de rechthebbende bij de aanvraag tot vrijstelling ook jaarlijks melding maakt van deze volmacht om juridische procedures te vermijden.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Er zijn toch blijkbaar instellingen die die inspanningen niet doen.

Minister Vera Dua : Ik kan me voorstellen dat de wetgeving niet overal even bekend is. Ik zal eens aan de VMM vragen of ze in de praktijk problemen ervaart. We kunnen bepaalde instellingen dan gericht informeren. Ik denk dat instellingen die goed functioneren, wel op de hoogte zijn.

De heer Frans De Cock : Is het niet mogelijk alles op een eenvoudigere manier te regelen? De procedure is immers omslachtig.

Minister Vera Dua : We mogen geen mogelijkheden tot misbruik creëren. Er is in het verleden lang over deze kwestie gediscussieerd alvorens tot een regeling te komen. Die volmacht is essentieel. Dan kan de instelling in naam van de bejaarde die vrijstelling bekomen. Ik wil wel eens laten onderzoeken of het niet eenvoudiger kan. De huidige regeling lijkt me echter de enige mogelijke.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16 uur.*
